

Strategi for utdanning, undervisning og kompetansebygging

Helse Stavanger HF, 2019 - 2025

Foto: Colourbox

Om strategien

Helse Stavanger HF, Stavanger universitetssjukehus (SUS), gir i dag spesialisthelsetjenester til en befolkning på 370 000, og har 7850 medarbeidere. Utdanning av helsepersonell er en av sykehusets fire lovpålagte hovedoppgaver.

Status 2018: Egen Undervisningsavdeling ble opprettet høsten 2017. Avdelingen har strategisk, overordnet og koordinerende ansvar for utdannings- og foretaks-overbyggende undervisningsvirksomhet. Samt operativt ansvar for felles, overordnede tiltak.

Foretaket har utstrakt utdannings-samarbeid med Universitetet i Stavanger. I tillegg er Universitetet i Bergen, Høgskolen på Vestlandet og Vitenskapelig Høgskole sentrale utdanningspartnere. Foretaket er medstifter i Stiftelsen SAFER, et ledende simuleringssenter i Norge.

Strategi for utdanning, undervisning og kompetansebygging gjelder både innen somatikk og psykisk helsevern. Den bygger på Helse Stavangers Strategidokument 2018 – 2023 og Utviklingsplan pr. 2018, samt «Helse 2035», Helse Vest strategi. Strategien vil bli fortløpende rullert.

Perspektiv: Strategien er utformet med en tidshorisont frem til 2025, slik at den fanger opp perioden over i nytt sykehus på Ullandhaug i 2023.

Foretakets Forskningsstrategi (2017) og Lokal handlingsplan for innovasjon (2018) er sentrale sammenhenger til denne strategien.

Visjon/overordnet mål

Utdanningsvirksomhet, undervisning og opplæring i Helse Stavanger HF er en integrert del av foretakets virksomhet. Både på strategisk og operativt nivå. Det skal bidra til å styrke den kliniske pasientbehandlingen, og forsterke vår posisjon som universitetssykehus.

Våre kontinuerlige mål og oppgaver

- Helse Stavanger HFs intensjon er å drive fremragende utdannings-, undervisnings- og kompetansebyggings virksomhet med formål om å sikre god pasientbehandling.
- Vår virksomhet har som strategisk, overordnet mål å skape positive effekter for god pasientbehandling, økt kvalitet og forbedret pasientsikkerhet. For på den måten å bidra til «Pasientens helsetjeneste» og bygge opp om verdiene *respekt, trygghet og kvalitet.*
- Gjeldende nasjonal lovgivning, internasjonale retningslinjer, sentrale styringssignaler, (profesjons)etikk og personvern ligger til grunn for utdannings- og undervisningsvirksomheten i foretaket. Lovgivning og nasjonale rammebetingelser innenfor både helse og utdanning påvirker foretakets virksomhet på de områder som strategien omhandler.
- Anerkjennende utviklingstenkning ligger til grunn for det vi utarbeider, planlegger, gjennomfører, og evaluerer. Slik bidrar vi til å skape en anerkjennende kunnskaps- og læringskultur på alle nivå og med tydelig forankring i den kliniske driften.
- Klinikken involveres løpende i foretaksovergripende utdannings-, undervisnings- og kompetansebyggende utvikling og aktiviteter der dette er naturlig.
- Målrettet fagspesifikk og klinikknær undervisning/opplæring ivaretas på klinikknivå.
- Vi bidrar positivt i samarbeid både regionalt og nasjonalt. Det er et mål at samarbeidet styrkes overfor primærhelsetjenesten, andre helseforetak, universiteter/høgskoler, fylkeskommunen, samt overfor andre utdannings-/pedagogiske miljøer, herunder SAFER.
- Bygge kompetanse særskilt på tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon og teamarbeid

Strategiske hovedpunkt for 2019 - 2025

Helse Stavanger HF vil:

1. Styrke foretaket strategisk på områdene utdanning, undervisning og kompetansebygging. Være tydelig i rollen som ekstern samarbeidspartner
2. Være tydelig og strategisk i utdanning av helsepersonell
3. Videreutvikle foretakets undervisnings- og opplæringsvirksomhet, samt utvide vårt samarbeid innen tjenesteinnovasjon, herunder satsing på simulering og ferdighetstrening
4. Strategisk løfte frem kompetansebygging på tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon, og teamarbeid
5. Utarbeide en overordnet strategi for veiledning av helsepersonell i foretaket. Bidra til utvikling av veilederkompetanse i tråd med krav gitt i forskrifter og retningslinjer
6. Styrke og videreutvikle administrativ koordinering og digitale kompetansesystem-støtte
7. Videreutvikle utdanning, undervisning og kompetansebyggingen på prioriterte satsingsområder for foretaket. Ha et målrettet samarbeid i OU 2023-forberedelsene til nytt sykehus

Strategiplan for utdanning, undervisning og kompetansebygging 2019-2025

Strategisk funksjon: Strategiske kompetanseplaner. Samarbeid med utdanningsinstitusjoner.
Utvikling av pedagogisk plattform

Utdanning	Undervisning	Koordinering og systemstøtte
<ul style="list-style-type: none"> • Lege i spesialisering, LIS • Spesialisering i sykepleie • Læringer. Fagskole • Jordmor master • Klinisk medisin, studium (under utredning) • Bachelor i Paramedisin • Andre helsepersonell-grupper 	<ul style="list-style-type: none"> • Simulering • Ferdighetssenter • Kliniske fagstiger • Trainee-ordninger • Ikke fagspesifikke kurs • Sekretærer (planlegg.) • Fagspesifikk/klinikknær undervisning, foregår i klinikkene 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitale portaler • E-læring • Administrative prosesser • Knyttet til utdanning og kompetanseheving
<p>Satsing: Tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon og teamarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klinisk Ledelse i Team • Klinisk kommunikasjon med pasienter (4 gode vaner) <ul style="list-style-type: none"> • TALK Debrief (EU utvekslingsprosjekt) 		
<p>Satsing: Beste praksis - veiledning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lege i spesialisering (LIS) <ul style="list-style-type: none"> • Sykepleiere • Læringer 		

Skape positive effekter for god pasientbehandling, kvalitet og pasientsikkerhet - Pasientens helsetjeneste

Nærmere utdypning av strategiske hovedpunkt:

1. Styrke foretaket strategisk på områdene utdanning, undervisning og kompetansebygging. Samt være tydelig i rollen som ekstern samarbeidspartner

Ved å:

- 1.1. Stimulere til en tydeliggjøring av foretakets utdannings- og undervisningsvirksomhet, samt satsinger innen kompetansebygging.
- 1.2. Samarbeider med andre helseforetak i regionen, samt nasjonalt.
- 1.3. Videreutvikle og strategisk styrke samarbeidet med Universitetet i Stavanger - UiS, Universitetet i Bergen, Vitenskapelig Høgskole - VID, og Høgskolen på Vestlandet - HVL.
- 1.4. Medvirke til målrettet samarbeid med utdanningsinstitusjoner.
- 1.5. Stimulere til at egnede samarbeidsarenaer utvikles mellom foretaket og UiS, og bidra til utviklingen av Helsecampus Stavanger

2. Være tydelig og strategisk i utdanning av helsepersonell

Ved å:

- 2.1. Ha et prioritert fokus på utdanningsvirksomhet og tilhørende praksisplasser for de utdanninger som anses som kritisk kompetanse for foretaket
- 2.2. Ha en organisert utdanningsvirksomhet både på foretaks- og klinikknivå samt bidra til fremragende praksisplasser for relevante utdanninger innen helsefagene og medisin, med tilstrekkelig kapasitet og dimensjonering
- 2.3. Tilpasse og organisere våre praksisplasser i tråd med god pasientbehandling
- 2.4. Bidra til at vi har LIS spesialistutdanninger i tråd med ny forskrift, og med kvalitet, helhet og omfang som dekker behovene for legespesialiteter i foretaket vårt. Bidra til at foretaket løpende oppfyller kravene til å være godkjent utdanningsvirksomhet.
- 2.5. Samarbeide med Universitetet i Stavanger i utredning, planlegging, etablering og drift av nye, relevante studier. Blant annet master i jordmorfag, bachelor innen paramedisin, master i relasjonsbehandling, og andre relevante utdanninger. Samarbeid med universitetene (UiS og UiB) om klinisk medisinutdanning.
- 2.6. Tidlig rekruttering til attraktive videreutdanninger for sykepleiere for å sikre tilstrekkelig kompetanse i klinikkene og å legge til rette for relevante karriereløp. For på denne måten bidra til at foretaket både rekrutterer og beholder (kritisk) kompetanse.
- 2.7. Videreutvikle foretaket som lærebedrift. Ha et felles, overordnet og operativt lærlingekontor for alle lærefag, samt bidra til utvidelse av antall ulike lærefag i foretaket

- 2.8. Videreutvikle lærefagene tilpasset behov i nytt sykehus - i samarbeid med OU 2023, og støtte opp om fagskoleløp og karriereutvikling gjennom høyere yrkesfaglige utdanninger
- 2.9. Samarbeide systematisk med aktuelle utdanningsinstitusjoner om fremtidsrettede utdanningsløp. Videreutvikle gjensidig samarbeid med Universitetet i Stavanger til et fremragende nivå, for på den måten bidra til visjonen om Helsecampus Ullandhaug. Videreutvikle samarbeidet med VID (Vitenskapelige Høgskole) når det gjelder tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid.
- 2.10. Videreutvikle samarbeidet med andre foretak innad i Helse Vest, og nasjonalt. Dele, innhente og videreforedle kunnskap, erfaringer og læring, i løpende drift og relevante prosjekt.

3. Videreutvikle foretakets undervisnings- og opplæringsvirksomheten innen:

3.1. Simulering

Ved å:

- 3.1.1. Fremstå som et fremragende foregangssykehus på nasjonalt nivå innen bruk av simulering som strategisk læringsaktivitet, både innen klinisk drift og i utdanningssammenheng
- 3.1.2. Videreutvikle en velfungerende infrastruktur og planverk for bruk av modellering og simulering, på alle nivå i foretaket
- 3.1.3. Benytte simulering innenfor de områder som er aktuelle i klinisk virksomhet, både av læringshensyn og ut fra risiko og sårbarhetshensyn
- 3.1.4. Bidra til målrettet simuleringsvirksomhet med sterk sammenheng til kvalitets- og forbedringsarbeid og pasientsikkerhetsarbeid i foretaket
- 3.1.5. Videreutvikle samarbeidet med SAFER, og styrke foretakets nasjonale og internasjonale posisjon
- 3.1.6. Stimulere til forskning innen simulering, inkludert effekter av simuleringsbasert læring.

3.2. Ferdighetstrening

Ved å:

- 3.2.1. Ha en sentral rolle i planlegging, etablering, drift og videreutvikling av sykehusets ferdighetssenter
- 3.2.2. Invitere til samarbeid om innovasjon og sosial entreprenørskap i opprustning og videreutvikling av moderne utstyr til ferdighetstrening.
- 3.2.3. Drive sykehusets ferdighetssenter etter internasjonalt anerkjente prinsipper.
- 3.2.4. Ha en pådriverrolle i planlegging og etablering av ferdighetssenter i/ved nytt sykehus på Ullandhaug

3.2.5. Bidra til at ferdighetstreningen drives på et fremragende og innovativt nivå, med utgangspunkt i behov både i klinisk drift og utdanningsammenhenger. Med et tydelig formål om forbedring i pasientbehandlingen, kvalitet og økt pasientsikkerhet.

3.3. Videreføre Kliniske fagstige

Ved å:

3.3.1. Bidra til styrking av pleiepersonalets kliniske kompetanse gjennom kliniske fagstiger og bistå ved utvikling av nye kliniske fagstiger.

3.3.2. Tilrettelegge for gjennomføring av «Klinisk spesialist i sykepleie» for sykepleiere ved å tilby strukturerte rammer, veiledningsgrupper og undervisning for målgruppen.

3.4. Trainee-ordninger benyttes som strategiske rekrutterings- og kompetanseprogram

Ved å:

3.4.1. Bidra i samarbeid med klinikker til å videreutvikle gode strukturer for gjennomføring av trainee ordninger for sykepleie. Tilpasset klinikkens ulike behov, og ut fra et felles overordnet mål.

4. Strategisk løft på kompetansebygging innen tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon, og teamarbeid

Ved å løfte frem kompetansebygging på strategiske satsingsområder med konseptene:

4.1. Effektiv klinisk kommunikasjon med pasienter - 4 gode vaner kurskonsept

4.1.1. Forbedre foretakets kollektive og medarbeidernes individuelle evne til effektiv og god klinisk kommunikasjon med pasientene.

4.1.2. Styrke pasienttilfredshet og etterlevelse av behandling. Styrke og øve på å anerkjenne pasientens behov og situasjon.

4.1.3. Innføre konseptet «Klinisk kommunikasjon med pasienter» som internt, løpende tilbud til klinikkene. For å gi medarbeiderne gode og enkle kommunikasjonsverktøy og økt bevissthet om betydningen av god kommunikasjon i pasientbehandlingen.

4.1.4. For derigjennom å oppnå forbedrede behandlingsresultater, redusert forbruk av helsetjenester, og reduksjon i antall klagesaker. Samt å forbedre resultatene i kvalitetsindikator-målinger på området.

4.2. Klinisk Ledelse i Team - et verdibasert kurskonsept

- 4.2.1. Bidra til å gjøre medarbeidere i stand til å lede tverrfaglige/faglige team og å håndtere dilemmaer i team- og pasientrettede sammenhenger på en god måte.
- 4.2.2. Styrke medarbeiderne i å bygge tillit seg imellom, ha god bruk av ressurser, samt realistisk håndtering av forventninger og kvalitet.
- 4.2.3. Sikre grunnleggende trygghet i pasientrettede aktiviteter ved å gi økt forståelse og trening i teamroller og gjensidighet i samarbeid. Gjennom refleksjonstrening og økte ferdigheter i hvordan beslutninger påvirker sykehushverdagen.
- 4.2.4. Videreutvikle og spre konseptet som strukturert, målrettet tiltak innen deling av kunnskap. For å bygge kompetanse på nyskapende og positivt forsterkende måter.
- 4.2.5. Videreutvikle konseptet som en tjenesteinnovasjon og et følgeforsknings tiltak basert på behov. I videre samarbeid med SAFER og UIS.

4.3. TALK Debrief - internasjonalt prosjekt med enkelt, klinisk kommunikasjons verktøy

- 4.3.1. Innføre TALK Debrief som et enkelt og praktisk verktøyet for klinisk bearbeiding, tilbakemelding og forbedring i alle klinikker og relevante avdelinger.
- 4.3.2. Gi medarbeidere i klinikkene et enkelt kommunikasjons verktøy hvor de guider hverandre som team medlemmer i situasjoner hvor ny innsikt læres fra kliniske erfaringer. Dele denne innsikten og fastsette handlingsaktivitet til positiv endring i klinisk pasientbehandling.
- 4.3.3. Oppnå økt læring og forbedring i tverrfaglige/multi-professional team. TALK verktøyet er til bruk i ikke-planlagte situasjoner/hendelser i kliniske omgivelser.
- 4.3.4. Forbedre kvaliteten i pasientbehandling og pasientsikkerheten i én sammenheng.
- 4.3.5. Oppnå ny læring, innsikt og forbedring gjennom internasjonalt samarbeid, med utvikling både for den enkelte medarbeider og samlet/kollektivt for foretaket som en lærende organisasjon. Gjennom å delta i EU utvekslingsprosjekt, samt å knytte forskning til utviklingen og læringen (FoU satsing).

Alle konseptene i punkt 4 bygger på en anerkjennende utviklings- og læringstenkning.

5. Utarbeide en overordnet strategi for veiledning av helsepersonell i foretaket. Bidra til utvikling av veilederkompetanse i tråd med krav gitt i forskrifter og retningslinjer

Ved å:

- 5.1. Kartlegge eksisterende veilederkompetanse i foretaket innenfor de aktuelle fagområder
- 5.2. Utvikle, gjennomføre og evaluere nytt konsept for veilederkurs for leger som veileder LIS 1, 2 og 3 (forskriftsfestet krav) i tråd med behov.

5.3. Utarbeide en overordnet strategi for veiledning av helsepersonell i foretaket

5.4. Samarbeide med Universitetet i Stavanger vedrørende relevant veileder etterutdanning(er)

6. Styrke og videreutvikle administrativ koordinering og digitale kompetansesystem-støtte

Ved å:

6.1. Videreutvikle kompetanseportalen gjennom godt samarbeid med foretakets superbrukere og regionalt nettverk for kompetanseportalen.

6.2. Bidra til at kompetanseportalen blir brukt som et av flere IKT-verktøy i forbedringsprosesser før, under og etter interne/eksterne revisjoner.

6.3. Videreutvikle Læringsportalen gjennom godt samarbeid i regionalt nettverk for digital læring.

6.4. Sørge for et godt samarbeid mellom foretaket og utdanningsinstitusjoner i student IKT-prosesser. Bistå i digitale administrative forenklingsprosesser i Helse Vest.

6.5. Sørge for et godt samarbeid med klinikkene i hospitant IKT-prosessen. Bistå i digitale administrative forenklingsprosesser i Helse Vest.

6.6. Bidra til at økt utvikling av e-læringskurs skjer i samarbeid mellom foretakene i Helse Vest og nettverk for digital læring, samt gjennom arbeidsformen KURSLAB.

7. Videreutvikle utdanning, undervisning og kompetansebyggingen på prioriterte satsings-områder for foretaket. Ha et målrettet samarbeid med OU 2023 frem til nytt sykehus.

Ved å:

7.1. Til enhver tid legge til rette for at utdanning, undervisning og kompetansebygging er i samsvar med de generelle satsingsområder som prioriteres av foretakets ledelse.

7.2. Legge grunnlag for attraktive karriereløp.

7.3. Bidra til å sette medarbeiderne i stand til å bidra positivt i utvikling og implementering av nye samarbeidsformer og organisering i nytt sykehus. Gjennom å bygge økt kompetanse på tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon, teamarbeid, samt endringsprosesser.

7.4. Styrke samarbeidet med kommunene i et strategisk samhandlingsperspektiv, og bidra til tjenesteinnovasjon innenfor kunnskapsdeling i samarbeidskjeden mellom sykehuset og primærhelsetjenesten.

Mål for utdanning, undervisning og kompetansebygging i 2025

Strategiplanen angir hvordan vi planlegger å nå våre mål. Vi har formulert disse ut fra dagens kjente situasjon og tydeliggjort dem gjennom nærmere definerte målområder for å sikre handling og oppfølging.

De konkrete målene for strategien for 2025 er at:

- Det er utviklet strategiske kompetanseplaner for alle fagområder, og tiltak for å utdanne, rekruttere og videreutvikle tilstrekkelig antall medarbeidere. Kritisk kompetanse for sykehusdriften er definert og tiltak er innrettet for å sikre rekruttering til nødvendige utdanninger.
- Ny master i jordmorfag er igangsatt ved UIS i 2019 og sykehusets praksisplasser fungerer fleksibelt. Effekt er oppnådd ved at både sykehuset og kommuner har tilstrekkelig tilgang på og rekruttering av jordmødre.
- Foretaket er løpende godkjent utdanningsvirksomhet på definerte LIS 2 og 3 spesialiseringer.
- Utdanningskoordinerende klinikkoverlestillinger er etablert, og disse har en sentral rolle med systematisk oppfølging av LIS utdanningsløpene i sin klinikk.
- Fagutviklingssykepleier stillinger på klinikknivå er definert til blant annet å ivareta systematisk oppfølging av relevante utdanningsløp og koordinering av praksisplasser.
- Foretaket har utviklet en pedagogisk plattform til nytte både på overordnet nivå og i klinikker, avdelinger og sengeposter, i samarbeid med Lærings- og mestringssenteret, SAFER, og andre aktuelle. Det legges til rette for at medarbeidere får opparbeidet formell pedagogisk kompetanse på universitetsnivå.
- Simulering er en innarbeidet og målrettet metode og in-situ simulering i klinikkene foregår strukturert. Foretaket har en velfungerende infrastruktur på simuleringsaktiviteten. Målrettet simulering benyttes, blant ulike pedagogiske/opplæringsvirkemidler, for å sikre sammenheng til kvalitets-/pasientsikkerhets og HMS-arbeidet.
- Det er etablert et internt, midlertidig Ferdighetssenter i sykehuset på Våland, og fremragende Ferdighetssenter blir integrert i nytt sykehus på Ullandhaug. Inngår som en del av fremtidige Helsecampus visjon.
- Det er etablert hensiktsmessige utdannings- og opplæringsareal i nytt sykehus på Ullandhaug.
- Konseptene Klinisk Ledelse i Team (tjenesteinnovasjon), TALK Debrief og Klinisk kommunikasjon med pasienter foregår systematisk for å profesjonalisere tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon og teamarbeid.
- Felles lærlingekontor for nåværende og fremtidige fag er etablert og løftet til å ha både en strategisk og en operativ funksjon.
- Kompetansekrav/-nivå for ny funksjon servicemedarbeider og fremtids-sekretæren i nytt sykehus er fastsatt og danner klart grunnlag for god rekruttering og attraktive karriereløp.
- Påvirkning for økt satsing på utdanning og kompetansebygging foregår gjennom revidering av og oppfølging til Nasjonal Sykehusplan (2019.)
- Foretaket deltar aktivt i fastsatte samarbeidsorgan med relevante utdanningsinstitusjoner. Vi er representert i både Helse Vest sine og nasjonale utdanningsfora for å innhente, dele, drøfte og påvirke sentrale saker som omhandler utdanning av helsepersonell og praksisplasser.
- Foretaket har handlingsrom og rammebetingelser som bidrar til at strategien og målsettingene kan oppnås. Prioriteringer sikres gjennom årlige budsjettprosesser, og ved relevante søknader innen FOU.

Gjennomføring av strategien

Strategien viser hvordan vi vil arbeide frem mot de definerte målene for 2025. Det er en relativt lang tidshorisont og vil kreve en skrittvis og proaktiv (dynamisk) tilnærming. Strategien gir retning for en målrettet satsing og bygger på et tydelig og oppfølgende lederansvar på alle nivå i foretaket. Kontinuerlig prioritering på integrert utdanningsvirksomhet og kompetansebygging er en forutsetning for å kunne lykkes med å møte fremtidens kompetansekrav og –behov. Samt for å kunne være en attraktiv arbeidsplass.

Strategiplanen vil bli fulgt opp med konkrete handlingsplaner og/eller utredninger på flere av angitte målområder. I tillegg vil den bli fulgt opp gjennom årlige budsjettprosesser, samt ved rapportering.

Foretakets til enhver tid prioriterte satsingsområder integreres i planen. Det legges opp til statusrapportering ved foretakets faste rapporteringer. For å sikre relevans og aktualitet på mål og oppfølging legges det opp til rullering i et intervall på hvert annet år.

Undervisningssjef har på vegne av Fagdirektør ansvar for løpende oppfølging, rapportering, og revidering/justering av strategiplanen.